

ΤΟ «ΠΑΙΧΝΙΔΙ» ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Η πυρκαϊά η οποία κατέκαψε την Πάρνηθα στέρησε από την Αθήνα τον τελευταίο πνεύμονα πρασίνου της. Ίσως η μόνη «θετική» πλευρά αυτού του τραγικού γεγονότος είναι ότι οδήγησε ακόμη και όσους μέχρι πρόσφατα αδιαφορούσαν για τους κινδύνους που αντιμετωπίζει το περιβάλλον να υποβάλουν στον εαυτό τους το κρίσιμο ερώτημα: «Τι γίνεται τώρα;». Ή καλύτερα, τι πρέπει να γίνει τώρα;

Αν καθένας ενδιαφερθεί όμως περιοριστικά μόνο σε όσα συμβαίνουν στη χώρα του, το «μεγάλο παιχνίδι» του περιβάλλοντος είναι χαμένο. Εκθέσεις επί εκθέσεων από διεθνείς οργανισμούς, τις τελευταίες εβδομάδες, έχουν καταδείξει πολλές αθέατες πλευρές του γιγαντιαίου αυτού προβλήματος.

Ειδικότερα μία από αυτές έχει τεράστιο ενδιαφέρον. Εκπονήθηκε για λογαριασμό του Προγράμματος για το Περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) και το συμπέρασμά της ακούγεται (ή μήπως είναι;) τρομακτικό: Οι κλιματικές αλλαγές μπορεί να οδηγήσουν σε μία νέα γενιά πολέμων, με έπαθλο την πρόσβαση σε φυσικούς πόρους.

Η έκθεση του UNEP μελετά τη σύγκρουση η οποία μαίνεται τα τελευταία τέσσερα χρόνια στην επαρχία Νταρφούρ του Σουδάν, η οποία έχει στοιχίσει τη ζωή σε 250.000 με 500.000 ανθρώπους και έχει οδηγήσει στην προσφυγιά περίπου 2,5 εκατομμύρια. Ήδη, η σύγκρουση έχει χαρακτηριστεί από δυτικά μέσα ενημέρωσης ως «ανθρωπιστική καταστροφή» και «γενοκτονία». Ωστόσο, μία πτυχή αυτής της τραγωδίας έχει αγνοηθεί. Πρόκειται για τη σύνδεση των μαχών με την αλλαγή του κλίματος.

Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Μπαν Κι Μουν, μιλώντας πρόσφατα στην αμερικανική εφημερίδα «Washington Post», ήταν σαφής: «Συζητάμε, για το Νταρφούρ με πολιτικούς και στρατιωτικούς όρους. Αναφερόμαστε σε μία εθνοτική σύγκρουση. Κοιτάξτε στις ρίζες της σύγκρουσης όμως και θα ανακαλύψετε μία πολύ πιο πολύπλοκη δυναμική. Η σύγκρουση στο Νταρφούρ ξεκίνησε ως οικολογική κρίση και,

τουλάχιστον κατά ένα μέρος, οφείλεται στις κλιματικές αλλαγές.

Με τις βροχοπτώσεις στην περιοχή να έχουν μειωθεί πάνω από 30% τα τελευταία σαράντα χρόνια και την έρημο της Σαχάρας να εκτείνεται πάνω από 1,5 χιλιόμετρο κάθε χρόνο, οι εντάσεις και οι διαμάχες μεταξύ των γεωργών και την κτηνοτρόφων για την εξαφάνιση των υδατικών πόρων και των βοσκοτόπων οξύνονται συνεχώς. Πρόκειται πλέον για μία μάχη επιβίωσης χωρίς έλεος.

Στο μέτωπο των κλιματικών αλλαγών, η απόσταση ανάμεσα στην υπερβολή και στη μετριοπάθεια είναι πολύ μικρή. Είναι όμως καλύτερα να προετοιμάζεται κανείς για το χειρότερο, αν θέλει να το προλάβει. Φανταστείτε τι θα μπορούσε να συμβεί αν οι κλιματικές αλλαγές καταστήσουν δύσκολη την πρόσβαση σε ζωτικούς πόρους στην Αφρική και στην Ασία, ηπείρους όπου η εξαθλίωση συντρίβει την καθημερινή ζωή των κατοίκων τους.

Άνθρωποι οι οποίοι μέχρι πρόσφατα ζούσαν αρμονικά, ενδέχεται να στραφούν ο ένας εναντίον του άλλου για ένα κομμάτι γης, το οποίο για αυτούς μπορεί να αντιστοιχεί με ένα κομμάτι ψωμί. Κάποιοι άλλοι θα αποφασίσουν να μεταναστεύσουν στα πιο κοντινά αστικά κέντρα, τα οποία θα δουν τον πληθυσμό τους να αυξάνεται ραγδαία, μετατρέποντάς τα σε μητροπόλεις της φτώχειας και της ανεργίας-φαινόμενα πρόσφορα σε εκμετάλλευση από ριζοσπαστικές ομάδες πάσης φύσεως. Για να μη μιλήσει κανείς για τα κύματα «προσφύγων του περιβάλλοντος» από τις φτωχότερες χώρες του άλλοτε επονομαζόμενου Τρίτου Κόσμου στις πλούσιες χώρες της αναπτυσσόμενης Δύσης.

Λύση υπάρχει; Πριν από λίγους μήνες η Βρετανίδα πρώην Υπουργός Εξωτερικών Μάργκαρετ Μπέκετ ζήτησε να χαρακτηριστούν τα περιβαλλοντικά προβλήματα «απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια» στα Ηνωμένα Έθνη. Τούτη θα ήταν μία καλή αρχή συζήτησης. Οι πρωτοβουλίες τύπου Live Earth μοιάζουν μάλλον αποσπασματικές, ειδικά όσο υπάρχουν στο παιχνίδι «Τοξικοί Τεξανοί»· ο νοών νοείτω...

Μήπως ήρθε η στιγμή οι Ευρωπαίοι να αναζητήσουν ένα κοινό σημείο δράσης; Να δείξουν ότι μπορούν να ηγηθούν σε ένα τόσο σημαντικό διεθνές ζήτημα, πριν το βρουν μπροστά τους; Ιδού πεδίο δόξης λαμπρόν για τους ταγούς της Γηραιάς -αλλά

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

και της... «Νέας»- Ευρώπης...

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ» στις 12 Ιουλίου 2007, σ. Α9.